

2014

IX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція

30–31 грудня 2014 р.

Проблеми та перспективи розвитку
науки на початку третього тисячоліття
у країнах Європи та Азії

Секції:

Біологічні науки

Географія та геологія

Державне управління

Екологія

Економіка

Історія

Математика

Мистецтво

Педагогіка

Політологія

Право

Психологія

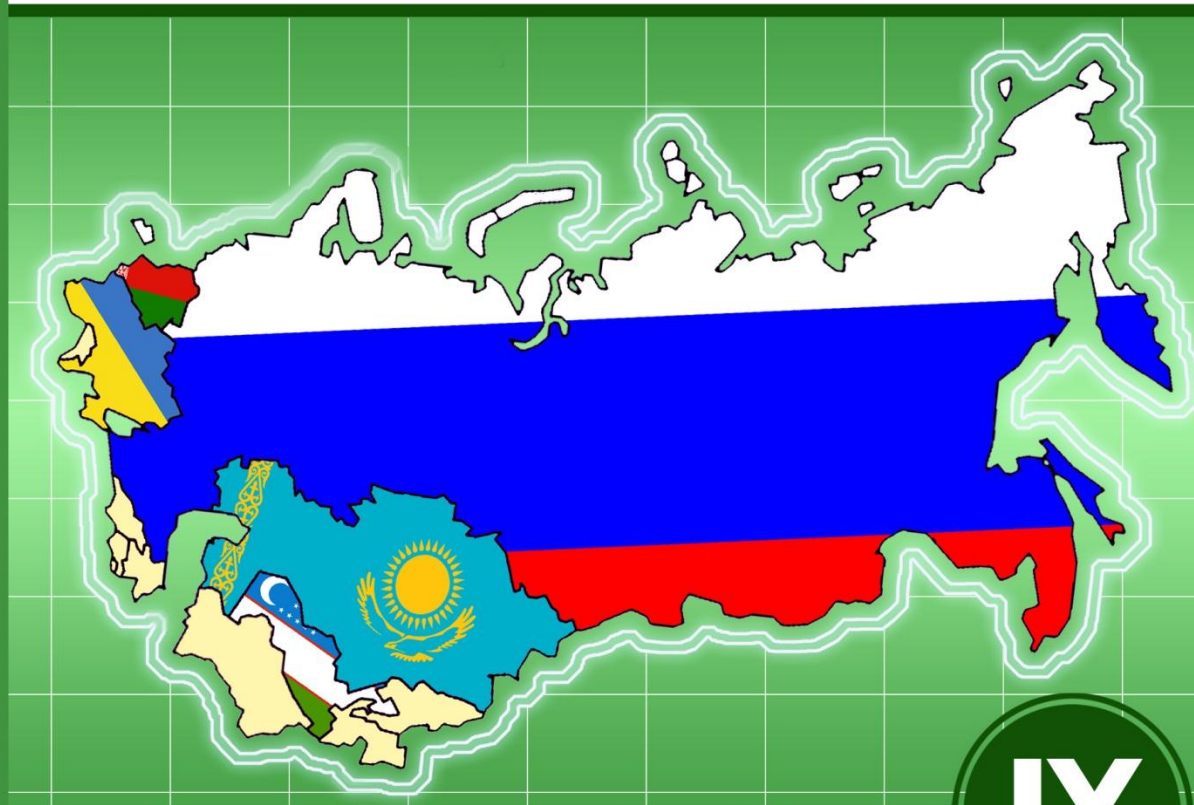
Соціологія

Сучасні інформаційні технології

Фізична культура та спорт

Філологічні науки

Філософія

Переяслав-Хмельницький
2015

IX

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

молодіжна громадська організація
«НЕЗАЛЕЖНА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДІ»

студентське наукове товариство історичного факультету
«КОМІТЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ»

МАТЕРІАЛИ

IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у
країнах Європи та Азії»**

30 – 31 грудня 2014 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Н.В.Ветлугина музикалық толғаныс жаратылысы жөнінен әрқашанда сенсорлы екені, өйткені музыка (қарапайым үн үйлесімділігі де күрделі образдар да) ең алдымен сезім арқылы қабылданатынын атап көрсетеді [1, 125].

Мектепке дейінгі балаларға берілетін тәрбие саласының бірі-эстетикалық тәрбие. Эстетикалық тәрбие өнер құралдары арқылы, яғни музыкада – дыбыс арқылы жасалынған көркем бейнелер негізінде баланың дүниетанымын арттырып, өмірдің шындығы мен әсемдікті сезіну қабілетін дамытады. Музыкалық эстетика - өмір шындығын музыкада бейнелеудің өзіндік тәсілдері мен формаларын; музыкалық бейненің сипаты мен мәнін; музыкадағы әсемдік категорияларын, мазмұн мен түрді, объективтік пен субъективтікті, типтілік пен дербестікті, логикалық пен эмоциялықты, мәнерлеушілік пен бейнелеушілікті зерттейді. Музыкалық эстетика сонымен қатар музыкалық ойдың, музыкалық тілдің, музыкалық форманың жалпы заңдылықтарын, музыканың, өнердің басқа да салаларының ара-қатынасын және байланысын зерттейді.

Ғалымдар пікіріне сүйенсек дарынсыз, мүлде қабілетсіз бала болмайды. Сол қабілеттің көзін ашу оны әрі қарай дамыту - әрбір тәрбиешінің қасиетті борышы.

Эстетика элементтерін балалардың бүкіл оқу және тәрбие жұмысында, балалар ұжымын ұйымдастыруда пайдаланудың жолдары мен әдістері әлі де болса аз зерттелінген. Оның эстетикалық тәрбиенің тұтас жүйесін анықтауға тікелей қатысы бар.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың эстетикалық іс-әрекетін ұйымдастыру формалары сан алуан. Олар – ойындар, сабақтар, саяхаттар, мерекелер, көңіл көтерулер т.б.

Балалардың шығармашылық қабілеттері музыкалық аспаптармен ойнағанда, ән айтқанда, музыка тыңдағанда дамиды.

Бүгінгі таңда балаларға эстетикалық тәрбие беру, халықтың мәдени мұрасы, соның ішінде халықтық музыка шығармалар арқылы дамыту жаңа қоғамның сұранысынан туындап отыр.

Музыка арқылы эстетикалық тәрбие беру, біріншіден, балалардың жүргізілетін жүйелі іс-әрекетке, екіншіден, ұйымдастырылған іс-әрекеттің мазмұны мен әдістеріне, үшіншіден, әсемдікті эмоционалдық тұрғыда, әсерлі сезіммен қабылдауына байланысты айқындалатындығы айғақталды.

Баланың музыкалық мәдениетінің, эстетикалық талғамының қалыптасуына музыканың тигізер әсері орасан зор.

Балабақшада тәрбиеленіп жүрген балалардың музыканы тыңдау, есте сақтау, әнді жеке және қосылып орындау, әннің сөзін анық, дұрыс айту, музыкаға деген сүйіспеншілігін, қызығушылығын қалыптастыру – музыка жетекшісінің шеберлігіне байланысты.

Музыкалық тәрбиенің негізгі мақсат-міндеттерін сәбидің жас ерекшеліктеріне сай музыкалық репертуарларды біртіндеп күрделендіре отырып, жүзеге асыру қажет.

Музыка тәрбие беру барысында ұлттық негіздегі ән-күйлер калссикалық музыка, қазіргі жаңа ән-өуендерді тыңдату – баланың музыка әлеміндегі тыныс-тіршілігін кеңейтіп, таным қабілетін дамытады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ветлугина Н.А. Музыкальное воспитание и всестороннее развитие ребенка в советском детском саду. //В кн. Музыкальное воспитание в современном мире. -М.: Советский композитор, 1973.- 450с.
2. Иванченко Г.В. Психология восприятия музыки: подходы, проблемы, перспективы. -М.: Смысл, 2001.- 264с.
3. Кабалецкий Д.Б. Музыка и музыкальное воспитание. -М.: Знание, 1984.- 64с.

**Наталія Кипиченко
(Київ, Україна)**

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ: ОСНОВНІ ЕТАПИ

На сучасному етапі реформування системи педагогічної освіти актуальною є принципово інша організація педагогічної практики майбутніх учителів початкової школи. Сучасними дослідниками (Л. Бірюк, Н. Волкова, С. Кара, Л. Кацова, С. Мартиненко, О. Підгурська, Л. Савенкова, Л. Хомич, О. Яковлева) переконливо доведено, що педагогічна практика займає одне з центральних місць у професійній підготовці вчителя. Водночас О. Савченко справедливо наголошує на існуючій диспропорції між теоретичною і практичною підготовкою майбутнього педагога, що «спотворює бачення молодим учителем педагогічної діяльності [3, с. 2].

Проведений аналіз засвідчив, що в діючій Освітньо-професійній програмі (2012) в циклі професійної та практичної підготовки на проходження педагогічної практики в початковій школі відведено 810 годин, із них: 216 годин – на навчальну (психолого-педагогічну) практику і 540 – на педагогічну. Означені години складають, на жаль, лише 11,42% від загальної кількості.

Ми погоджуємось із думкою С. Мартиненко, яка зазначає, що «важливою складовою особистісно-професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи, його професійної компетентності є комунікативна, яка забезпечує ефективну педагогічну взаємодію» [2, с.85]. У межах досліджуваної проблеми нас цікавить те, яким чином формується комунікативна компетентність педагогів у процесі проходження практики в школі, тому зупинимось детальніше на характеристиці основних етапів означеного процесу.

Загальновідомо, що управління діяльністю студентів викладачами і вчителя-класоводами відбувається шляхом вирішення системи завдань педагогічної практики. Аналіз джерельної бази дослідження засвідчив, що питання, пов'язані з організацією, проведенням і змістом практики майбутніх учителів початкової школи, знаходяться в центрі уваги науковців. На підставі аналізу сучасних психолого-педагогічних досліджень із проблем практичної підготовки фахівців (О. Абдуліна, С. Білоконний, Н. Казакова, С. Кара, Г. Кіт, С. Мартиненко, О. Пехота, О. Підгурська, О. Савченко, С. Сисоєва, О. Хомич та ін.), а також мети, завдань і змісту різних видів педагогічної практики, встановлено етапи формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі її проходження, зокрема: *вступний* – навчальна (психолого-педагогічна) (III курс, V семестр, 4 тижні); *основний* – педагогічна (літня) (III курс, VI семестр, 3 тижні); педагогічна (виробнича) (IV курс, VII семестр, 5 тижнів); *підсумковий* – педагогічна (виробнича) (IV курс, VIII семестр, 3 тижні).

Вступний етап охоплює проходження студентами психолого-педагогічної практики в V семестрі (III курс) і характеризується початковим залученням студентів до безпосередньої професійної діяльності. Майбутні вчителі мають змогу здійснювати психолого-педагогічне спостереження, проводити бесіди, анкетування, аналізувати педагогічну та комунікативну діяльність учителів початкової школи у реальних умовах навчально-виховного процесу. Під час практики студенти знайомляться з педагогічним досвідом учителів, аналізують та оцінюють його ефективність, а також демонструють власні вміння встановлювати необхідні контакти зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища. Це «зустріч» студентів із об'єктивною цінністю педагогічного спілкування у навчально-виховному процесі. Свідомо наголосимо саме на «зустрічі» уявлень, поглядів, орієнтацій, цінностей, досвіду студента з об'єктивними цінностями, відображеними в змісті педагогічного спілкування, оскільки більшість студентів зазначають, що вивчення різних аспектів педагогічного спілкування під час аудиторних занять, загалом, полягає у завчанні фактичного матеріалу на рівні понять, водночас під час проходження цього виду педагогічної практики вони починають усвідомлювати власну відносну самостійність і відповідальність за подальший особистісно-професійний розвиток, а також визначають ступінь значущості пропонованих знань та цінностей.

Цінною для нас є думка Н. Волкової, яка стверджує, що «суб'єкт зіставляє засвоєні комунікативні знання, досвід і цінності з новими, з'ясовує можливості їх співіснування. Означений процес є суперечливим і неоднозначним, це своєрідна дискусія, внутрішній діалог, у результаті якого формується емоційне ставлення до комунікативної компетентності й первинне її прийняття або відкидання» [1, с.127].

Нами визначено завдання цього виду практики, зокрема для формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи: усвідомлення студентами цінності педагогічного спілкування та значущості формування їхньої комунікативної компетентності; конкретизація засвоєних категорій, понять, принципів, закономірностей, етапів і фаз ефективного педагогічного спілкування з усіма учасниками навчально-виховного процесу; аналіз студентами організації педагогічного спілкування вчителем відповідно до комунікативної мети й у різних мовленнєвих ситуаціях; формування вмінь застосовувати засоби невербального і вербального спілкування, слухати співбесідника (учнів, колег, батьків), визначати мету та задачі педагогічної комунікації, складати загальний план та поетапну програму її реалізації, розподіляти ролі під час професійно-педагогічного спілкування, обирати засоби педагогічної комунікативної діяльності.

Грунтовне вивчення змісту і завдань програми проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики засвідчило, що в ній на належному рівні не акцентується увага студентів на важливості педагогічного спілкування, його особливостях, специфіці комунікативної діяльності вчителів початкової школи. Зважаючи на попередньо зазначене, реалізація визначеної нами мети в умовах експериментального навчання здійснювалась за допомогою включення до програми навчальної (психолого-педагогічної) практики системи професійно-педагогічних завдань, які охоплюють:

1. Спостереження та аналіз 10 уроків, проведених учителями початкової школи (студенти спостерігають за комунікативними прийомами і засобами, які застосовує педагог).
2. Підготовку виступів перед учнівським колективом: інформування; переконання; заклик до дії; надихання.
3. Розроблення питань для індивідуальних бесід (втішання, порада, переконання, навіювання, прохання, подяка) з учителями, учнями, їхніми батьками, адміністрацією школи та провести їх.
4. Письмовий аналіз організації педагогічного спілкування вчителем відповідно до комунікативної мети та мовленнєвих ситуацій.

Таким чином, виконання завдань проходження навчальної (психолого-педагогічної) практики студентів III курсу створює необхідну базу для формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи на наступних етапах.

Основний етап охоплює педагогічну (літню) практику на III курсі (VI семестр) та педагогічну (виробничу) – IV курс (VII семестр). Проходження означених видів практики має на меті: вдосконалити подальший розвиток спрямованості студентів; аналіз процесу навчання в початковій школі задля встановлення місця, завдань і особливостей педагогічного спілкування; формування вмінь: продукувати тексти науково-навчального та виховного змісту в різних ситуаціях педагогічного спілкування; здійснювати навчальну комунікацію за допомогою мовних засобів, які реалізують естетичну функцію; дотримання норм педагогічної етики у педагогічному спілкуванні; спрямовувати спілкування на розв'язання педагогічних завдань; прогнозувати реакції всіх суб'єктів навчально-виховного середовища під час педагогічного спілкування, уникаючи тих, що заважатимуть досягти мети навчання та виховання; оцінювати емоційний

стан учня та відповідно будувати власну мовленнєву поведінку в навчально-виховному середовищі; прогнозувати «перебіг» педагогічного спілкування на основі першого враження; встановлювати, підтримувати та зберігати необхідні позитивні контакти зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища під час педагогічного спілкування (вихованцями, їхніми батьками та колегами).

З метою вдосконалення формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи вважаємо за доцільне включити до програми проходження педагогічної (літньої) практики такі завдання, як:

1. Спостереження за тим, як діти спілкуються в тимчасовому колективі. На нашу думку, варто спрямувати студентів на те, які особливості має спілкування учнів поза навчально-виховним процесом.

2. Підготувати сценарій та провести загальношкільне свято. Це завдання є досить необхідним, адже часто студенти відчувають острах, виступаючи перед великою аудиторією слухачів.

Програму проходження педагогічної (виробничої) практики студентів IV курсу (VII семестр), вважаємо, необхідно доповнити завданнями, які передбачають:

1. Спостереження п'яти уроків учителів початкової школи і п'яти уроків, проведених студентами-практикантами, їх письмовий аналіз (аналізується те, яким чином застосовуються педагогом вербальні засоби спілкування).

2. Спостереження п'яти уроків учителів початкової школи і п'яти уроків, проведених студентами-практикантами, їх письмовий аналіз (аналізується те, яким чином застосовуються педагогом невербальні засоби спілкування).

3. Консультування батьків учнів із метою вирішення проблем, що виникають під час спілкування з дітьми.

4. Виступ на методичному об'єднанні вчителів початкової школи з проблеми педагогічного спілкування.

5. Письмовий аналіз досвіду комунікативної діяльності вчителя початкової школи.

Відтак, зміст завдань, включених до програми проходження педагогічних практик, спрямований на формування у студентів позитивних соціально-ціннісних установок під час спілкування, а також на оволодіння конкретними вміннями та навичками.

Педагогічна (виробнича) практика студентів IV курсу (VIII семестр) є основною формою організації підсумкового етапу. Її мета полягає в подальшому розвитку професійно-педагогічної спрямованості та позитивно-діяльностного ставлення до педагогічного спілкування шляхом залучення майбутніх фахівців до активної самостійної діяльності; забезпеченні взаємозв'язку та інтеграції загальнопедагогічних, конкретнодидактичних, мовно-мовленнєвих знань та знань з основ педагогічного спілкування і вмінь студентів задля здійснення ефективної комунікативної діяльності; формуванні індивідуального стилю педагогічного спілкування.

Безумовно, під час проходження означеного виду практики студенти виконують усі професійні функції та завдання вчителя початкової школи, тому їхня комунікативна діяльність охоплює проведення індивідуальних бесід з учнями, їхніми батьками, вчителями (втішання, порада, переконання, навіювання, прохання, подяка тощо); консультування молодших школярів; порівняння ефективності комунікативної діяльності різних фахівців; підготовку та проведення обговорень – дискусій та диспутів з окремих аспектів педагогічного спілкування в умовах навчально-виховного процесу початкової школи. Варто зазначити також, що результати проходження педагогічної (виробничої) практики є показниками відповідних рівнів сформованості комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Таким чином, підсумовуючи попередньо зазначене, вважаємо, що поетапне формування комунікативної компетентності у процесі педагогічної практики дозволить майбутнім учителям початкової школи оволодіти системою соціально-ціннісних установок у сфері спілкування, мотивів, ставлень, переконань, знань, умінь, навичок, а також здобути необхідний комунікативний досвід, а, отже, досягти високого рівня означеної компетентності.

Література:

1. Волкова Н.П. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної комунікації : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Волкова Наталія Павлівна ; Дніпропетр. нац. ун-т. – Луганськ, 2006. – 432 с.
2. Мартиненко С.М. Сучасні підходи до формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи / Н.С. Кипиченко, С.М.Мартиненко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки : педагогічні науки. – Луцьк. – № 14 (239), 2012 – С. 85 – 89.
3. Савченко О.Я. Підготовка вчителя в контексті інновацій шкільної освіти / О.Я. Савченко // Шлях освіти. – 2003. – №3. – С.2 – 6.

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор, Мартиненко Світлана Миколаївна.

Українською, російською, казахською, вірменською та англійською мовами

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції **«Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії»** // Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015 р. – 325 с.

Материалы ІХ Международной научно-практической интернет-конференции **«Проблемы и перспективы развития науки в начале третьего тысячелетия в странах Европы и Азии»** // Сборник научных трудов. – Переяслав-Хмельницкий, 2015 г. - 325 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

В.П. Коцур,

доктор історичних наук, професор, дійсний член НАПН України,

ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Упорядники: Ю.В. Бобровнік, Ю.С. Табачок.

Верстка та дизайн: Ю.В. Бобровнік, А.М. Вовкодав, Ю.С. Табачок.

Проведення ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції **«Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії»** та видання збірника наукових матеріалів стало можливим завдяки організаційній підтримці **молодіжної громадської організації «Незалежна асоціація молоді»**

Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

Матеріали конференції розміщені на сайті МГО «Незалежна асоціація молоді» за адресою <http://conferences.neasmo.org.ua>

Адреса оргкомітету конференції:

08401, Київська обл. м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського, 32, кім. 108.